

संपादकीय....

व्हॉईस क्लोनिंगचे आव्हान

— शहाजी शिंदे, संगणकतज्ज्ञ माहिती-तंत्रज्ञानाचे विश्व बहरत आहे, तसतसे सायबर गुन्हेगारीचे प्रमाणही वाढत चालले आहे. सायबरविश्वातील गुन्हेगार याच तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील नव्या आविष्कारांचा आधार घेत गुन्हे करत आहेत. सध्याच्या काळात आर्टिफिशियल इंटेलिजन्ससारख्या तंत्रज्ञानाने सोयीसुविधांत वाढ झालेली असताना दुसरीकडे याच्या मदतीने होणारे व्हॉईस क्लोनिंग ही नवीन समस्या म्हणून समोर येत आहे.भारतासह संपूर्ण जगात सायबर गुन्हेगार त्याचा वापर आर्थिक फसवणूक करण्यासाठी करत आहेत. एआयच्या मदतीने ओळखीच्या लोकांच्या आवाजाची नकल करत दिशाभूल केली जात आहे. त्याला एआय व्हॉईस क्लोनिंग असे म्हटले जाते. या क्षेत्रात प्रचंड प्रगती होत असल्याने गुन्हेही वाढले आहेत. सायबर गुन्हेगारासाठी नवीन शस्त्र म्हणून हे तंत्रज्ञान समोर आले आहे. या माध्यमातून कोणालाही सहजपणे टारगेट करत फसवणूक करता येते. सायबर गुन्हा करणारे फसवणुकीसाठी क्लोन केलेला आवाजाचा वापर करतात. उदा. बँक, कंपनी यासारख्या विश्वसनीय संस्थांचे प्रतिनिधी एवढेच नाही, तर पीडितांचे मित्र किंवा नातेवाईकांचा आवाज वापरत व्यक्तिगत माहिती किंवा पैसे चोरण्यासाठी कॉल केला जातो किंवा ध्वनी मेल संदेश पाठवला जातो, जेणेकरून लोकांच्या भावनांशी खेळत कारस्थान तडीस नेले जाते. अशा स्थितीत ही समस्या खूपच गंभीर रूप धारण करत आहे.मॅकअँफीच्या अहवालानुसार, ६९ टक्के भारतीय नागरिक हे मानवी आवाज आणि एआयनिर्मित आवाजातील फरक ओळखण्यास असमर्थ ठरले आहेत. त्याचेवळी द आर्टिफिशियल इम्पोस्टरच्या अहवालानुसार ४७ टक्के भारतीयांना त्याचा फटका बसला आहे किंवा व्हॉईस क्लोनिंगला बळी पडलेल्या लोकांना ते ओळखत आहेत. जागतिक पातळीवर अशास्त्रातील फसलेल्या लोकांची संख्या २५ टक्के आहे. याशिवाय एनसीआरबीच्या अहवालानुसार २०२२ मध्ये ६५,८९३ सायबर गुन्हे नोंदले गेले. त्याचेवळी २०२१ मध्ये ५२,९७४ प्रकरणे नोंदली गेली आहेत. यात सर्वाधिक सुमारे ६५ टक्के प्रकरणे फसवणुकीची आहेत. विशेष म्हणजे, आधुनिक तंत्रज्ञानाबरोबरच ठगही स्मार्ट असतात. फसवण्याची पारंपरिक पद्धत सोडून ते ऑनलाइनवर सहजपणे फसवणूक करत आहेत. व्हॉईस क्लोनिंगमुळे फसवणूक होण्याची शक्यता सर्वाधिक राहते. कारण, या तंत्रापासून बहुसंख्य मंडळी अनभिज्ञ असतात.व्हॉईस क्लोनिंग हे एआय तंत्रज्ञान असून ते हॅकरला कोणाचाही आवाज रिकॉर्ड करून त्या आवाजाला एआय टूलने विकसित करून त्याला नवे रूप देण्याची सुविधा प्रदान करतो. सध्या व्हॉईस क्लोनिंगसाठी असंख्य पेड आणि मोफत टूल्स किंवा सॉफ्टवेअर आहेत. त्याचा सहजपणे वापर करत व्हॉईस क्लोनिंग करता येते. एकदा आपण व्हॉईस रिकॉर्डिंगचा पुरेसा डेटा एकत्र गोळा करतो त्यावेळी व्हॉईस क्लोनिंग ऑप या डेटाचे संपादन करण्यास सुरुवात करते.डेटाला वेगवेगळ्या ध्वनी लहरीत विभागले जाते. या आधारावर एआय त्याचे आकलन करत आवाज क्लोनिंग करण्याच्या प्रक्रियेला प्रतिसाद देते. एआय पुन्हा या ध्वनी लहरींना संबंधित स्वर, भाषेत छोट्या छोट्या भागांत विभागते. अशावेळी व्हॉईस क्लोनिंगचा धोका हा केवळ व्यक्तिगत किंवा आर्थिक जोखमीपर्यंतच मर्यादित राहत नाही. या तंत्रज्ञानाचा वाढत्या दुरुपयोगामुळे बरेच नुकसान होऊ शकते. एआय तज्ज्ञांच्या मते, बनावट ऑडिओ किंवा व्हिडीओमुळे चुकीची माहिती पसरली जाऊ शकते. एकप्रकारे जगातील अनेक देशांत अशांतता निर्माण होऊ शकते.परिणामी, लोकशाही मार्गाने पार पाडल्या जाणार्या निवडणुकांना फटका बसू शकतो. कारण, निवडणुकीच्या काळात नेत्यांच्या भाषणाचा वापर करत व्हॉईस क्लोनिंगची समस्या ही उग्र रूप धारण करू शकते. तूर्त आज एआयच्या तंत्रज्ञानाच्या वाढत्या दुरुपयोगामुळे व्हॉईस क्लोनिंगचे आव्हान मोडून काढण्याची गरज आहे.

वयाची अट कशासाठी?

पुढील शैक्षणिक वर्षापासून पहिलीत प्रवेश देताना सहा वर्षे पूर्ण केलेल्या बालकांनाच प्रवेश द्यावा असे निर्देश भारत सरकारच्या शिक्षण मंत्रालयाच्या वतीने देण्यात आले आहेत. हा निर्णय स्वागतार्ह आहे. कारण बालकांचे वय एखादी गोष्ट समजून घेण्याच्या दृष्टीने योग्य असावे लागते. अमूर्त संकल्पना, एखाद्या गोष्टीचे आकलन होण्यासाठी योग्य वयाची गरज असते. विशिष्ट वयात विशिष्ट क्षमता विकसित होत असतील तर बालकांना लवकर शाळेत घातल्याने त्या इयत्तेच्या अपेक्षित पाठ्यक्रमातील घटकांच्या आकलनास निश्चित अडचणी येतात. साधारण चार वर्षांच्या बालकांना अमूर्त कल्पनांचे आकलन होत नाही. मात्र सहा वर्षांच्या बालकांना त्याच अमूर्त कल्पना अधिक लवकर आकलन होतात.पुढील शैक्षणिक वर्षापासून पहिलीत प्रवेश देताना सहा वर्षे पूर्ण केलेल्या बालकांनाच प्रवेश द्यावा, असे निर्देश भारत सरकारच्या शिक्षण मंत्रालयाच्या वतीने देण्यात आले आहेत. देशातील विविध राज्यांमध्ये पहिलीच्या वर्गात प्रवेश देताना वयाचे समान धोरण नाही. त्यामुळे दहावी, बारावी पास होताना देशातील विद्यार्थ्यांचे वय देखील भिन्न असते. त्यामुळे काही अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेताना वयाच्या अटी आणि वय यातही विषमता अधोरेखित होत असते. आता पहिलीचे प्रवेशाचे वय सहा वर्षे केल्याने त्याचा परिणाम बालकांच्या शिकण्यावर होण्यास मदत होईल.राष्ट्रीय शिक्षण धोरणात पहिली पाच वर्षे पायाभूत स्तराची मानली गेली आहेत. त्यामुळे पहिलीत सहा वर्षांच्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिल्यास आठ वर्षे पूर्ण झालेला विद्यार्थी हा स्तर पूर्ण करेल. मुळात अभ्यासक्रम विकसित करताना प्रत्येक इयत्तेच्या बालकांचे निश्चित वय लक्षात घेतले जात असते. पुरेशा प्रमाणात शारीरिक, मानसिक, बौद्धिक विकास नसताना बालकांच्या हाती पाटी दिल्याने त्याचा परिणाम बालकांच्या शिकण्यावर होतो. त्यामुळे बालकांचे शैक्षणिक नुकसान होत असते. त्याचा परिणाम शिकणाऱ्या गुणवत्तेवर होत असतो. हे नुकसान जितके बालकांचे व्यक्तिगत आहे तितकेच ते राष्ट्रचे देखील आहे. त्यामुळे केंद्र सरकारच्या या निर्णयाचा परिणाम भविष्याकाळात अत्यंत सकारात्मक होण्याची शक्यता आहे. मुळात बालकांचे वय जसे वाढत जाते त्याप्रमाणे विविध क्षमता विकसित होत असतात. शिकण्यासाठी लागणारे अवयव म्हणून आपण ज्यांचा विचार करतो ते देखील विशिष्ट वयात विकसित होत असतात. शिकण्याच्या दृष्टीने विचार करता लेखनासाठी लागणारी बोट आणि त्यांचे स्नायू यात परिपक्वता हवी असते. वाचने, निरीक्षण करणे यासाठी नेत्रात सक्षमता हवी असते. हस्त-नेत्र समन्वयाची देखील गरज असते. अर्थ लावणे, तर्क करणे, अंदाज बांधणे, विश्लेषण करणे, विचार क्षमता असणे या गोष्टी देखील बालकांच्या वयानुरूप विकसित होत असतात.वयाचा विचार न करता बालक कमी वयात शाळेत दाखल केले तर, अपेक्षित क्षमता नसताना ते शिकत राहते आणि त्याचा विपरित परिणाम बालकांच्या अध्ययनावर होत जातो. जगप्रसिद्ध बालमानस शास्त्रज्ञ जॉन पियाजे यांनी बालकांना जाणून घेण्यासंदर्भात विविध प्रयोग केले. कोणत्या वयात विद्यार्थ्यांच्या कोणत्या क्षमता विकसित होतात हे जाणून घेण्याचा प्रयत्न केला. त्यांनी एकदा दोन भांडी घेतली. एक भांडे छोट्या आकाराचे व दुसरे मोठ्या आकाराचे होते. छोट्या आकाराचे भांडे पूर्ण पाण्याने भरले व मोठ्या भांड्यात कमी पाणी ओतले. त्याचे निरीक्षण करण्यास सांगून, कोणत्या भांड्यात अधिक पाणी आहे असा प्रश्न त्या बालकांना विचारला, तर बालके म्हणाली, मोठ्या भांड्यात अधिक पाणी

आहे. हे उत्तर चुकीचे होते. याचा अर्थ बालकांना बुद्धी नाही असे होत नाही. असे सातत्याने बालकांना प्रश्न विचारले जात होते. बालक जे काही उत्तर देत होते त्या उत्तरात बालकांचा विचार होता, अंदाज होता; पण ते उत्तर चुकत होते. याचा अर्थ बालक चुकीचा विचार करत होते असे नाही, तर योग्य उत्तरासाठी लागणारी तार्किक क्षमता, विचारासाठी सक्षमता, विश्लेषण क्षमता ही विशिष्ट वयातच प्राप्त होत असते. त्यामुळे योग्य वय झाले की बालके अगोदरच्या चुकलेल्या प्रश्नांचे उत्तर देखील योग्य देत होती असे निरीक्षण त्यांनी नोंदवले आहे.बालकांचे वय एखादी गोष्ट समजून घेण्याच्या दृष्टीने योग्य असावे लागते. अमूर्त संकल्पना, एखाद्या गोष्टीचे आकलन होण्यासाठी योग्य वयाची गरज असते. बालकांच्या विशिष्ट वयात विशिष्ट क्षमता विकसित होत असतील तर बालकांना लवकर शाळेत घातल्याने त्या इयत्तेच्या अपेक्षित पाठ्यक्रमातील घटकांच्या आकलनास निश्चित अडचणी येतात हे लक्षात घ्यायला हवे. साधारण चार वर्षांच्या बालकांना अमूर्त कल्पनांचे आकलन होत नाही. मात्र चार-पाच वर्षांपेक्षाही सहा वर्षांच्या बालकांना त्याच अमूर्त कल्पना अधिक लवकर आकलन होतात. आरंभीच्या काळात ज्या गोष्टी, वस्तू प्रत्यक्ष दिसतात त्याच बालक स्वीकारते. बालकांना लवकर शाळेत घालण्यामागे त्यांचा अधिकाधिक विकास करण्याचा विचार पालक करत असतात. यामागे सारेच शिक्षण शाळेतच होते हे गृहित धरलेले असते. हे अर्थात गृहितकच चुकीच्या धारणेवरून आहे हेही लक्षात घ्यायला हवे. बालकांची शारीरिक

घेऊन त्याच्या भाषिक विकासाला आरंभ होत असतो. घरच्या वातावरणात स्वातंत्र्य असते. आनंद, आत्मविश्वास मिळत असतो. या वयात बालक ऐकण्यापेक्षा अनुकरणातून अधिक शिकत असते. शाळेपेक्षा घर आणि परिसरात जर शिकण्याच्या अधिक संधी असतील तर मर्यादित अनुभवाच्या मागे का लागणे घडते याचा विचार करण्याची गरज आहे. बालकांच्या शिकण्यासाठी ज्या न्युरोन्सचा विचार केला जातो त्याचा विकास हा केवळ शाळेच्या अध्ययन अनुभवातून होतो असे नाही. जगण्यातील विविध अनुभवातून विकासाला संधी मिळत असते. शिकण्यासाठी मेंदूला सतत नवे काही हवे असते. लहान वयात परिसरात अधिक चांगल्या अनुभवांच्या संधी मिळू शकतात. आपण जेव्हा बालकांच्या शारीरिक आणि बौद्धिक विकासाचा विचार न करता अभ्यासक्रमाचे ओझे लादत जातो तेव्हा त्याचा परिणाम शिकण्यावर होत असतो. असे लादणे घडत गेल्याने वयाला न झेपणा-या प्रश्नांची उत्तरे येत नाहीत मग पालकांकडून रागावणे, मारणे, अपमान करणे बालकांच्या वाट्याला येत असते. त्यातून बालकांचा आत्मविश्वास हरवला जातो. त्यामुळे बालकांच्या भविष्यासाठीची वाट यातून कठीण करत जात आहेत हे लक्षात घ्यायला हवे. आता या निर्णयामुळे किमान पालकांनी चूक करण्याचा प्रयत्न केला तरी शासनाच्या निर्णयामुळे ते घडू शकणारा नाही.शासनास वय निश्चित केल्याने बालकांच्या शिकण्याला गती घेण्यास मदत होईल. समान अभ्यासक्रम समान वयाची बालक शिकणार असल्यामुळे सुयोग्य शारीरिक व बौद्धिक विकासाच्या सोबत हे घडणार आहे. त्यामुळे किमान शिकणे परिणामकारक होण्यास निश्चित मदत होईल. बालकांच्या बौद्धिक विकासाच्या दृष्टीने आपण जेव्हा विचार करतो तेव्हा शास्त्रीयदृष्ट्या आठ वर्षे अधिक महत्त्वाची मानली गेली आहेत. त्यानुसार पहिली दोन वर्षे, दोन वर्षे ते सहा वर्षे आणि सहा ते आठ वर्षे हे टप्पे अधिक महत्त्वाचे मानले गेले आहेत. मुळात मेंदूच्या विकासाचा विचार आता शास्त्रज्ञ मांडू लागले आहेत. त्यांचे निष्कर्ष अधिक महत्त्वाचे ठरू पाहत आहेत. व्यक्तीच्या डायव्हा व उजव्या मेंदूच्या मध्यभागी असलेल्या कॉर्पस क्लोजमाचा विकास महत्त्वाचा असतो. वयाच्या आठ वर्षांपर्यंत त्याचा पुरेशा विकास होत असतो. त्यासाठी मेंदूची मागणी होत असते. ती मागणी म्हणजे सातत्यपूर्ण हालचालीची. त्यामुळे खेळ हाच त्यासाठीचा प्रभावी मार्ग आहे. खेळ ही जर गरज असेल तर त्याला घरच्या वातावरणात अधिक संधी मिळण्याची शक्यता असते. पालक म्हणून आपण शास्त्रीय दृष्टिकोन जाणून न घेता केवळ स्वतःची स्वप्न करणाऱ्यासाठी बालकांवर काही लादत असतो. पालक स्वप्न लादत असल्याने बालकांचे शिक्षण होत नाही. जे झाल्यासारखे दिसते ते खरे शिक्षण नाही. तो पालकांसाठीचा भास आहे.इतक्या लहान वयात असे अशैक्षणिक प्रयोग केल्याने बालकांची भविष्याची शिक्षणाची वाट आपण अधिक कठीण करत असतो. त्यामुळे प्रत्येक गोष्टीचा निर्णय घेताना पालकांच्या इच्छा महत्त्वाच्या नसतात तर बालकांच्या शारीरिक आणि बौद्धिक विकासाचा टप्पा महत्त्वाचा असतो. त्यासाठी विशिष्ट वयात विशिष्ट स्वरूपाचा विकास होतो हे लक्षात घ्यायला हवे. विशिष्ट वयात विशिष्ट शिकणे होते. त्यामुळे लहान वयात क्षमता नसताना काही सक्तीने लादणे घडले तर त्यातून केवळ बालकांचे नाही तर राष्ट्रचे नुकसान होत असते.

वाढ जशी होत जाईल त्याप्रमाणेच बद्धीची वाढ होत असते. प्रत्येक टप्प्यावर बालकांच्या विकासाचे क्षेत्र भिन्न असते. आरंभीच्या काळात बालकांच्या भाषिक विकासाला पुरेसे क्षेत्र खुले असायला हवे असते. शाळेपेक्षा त्यासाठी अधिकाधिक उत्तम वातावरण घरी असते. घरच्या वातावरणात बालक अधिक आणि विविध स्वरूपाचे भाषिक अनुभव घेत असते. परिसरात तशा अनेक संधी त्याला मिळत असतात.तसेच अनेक गोष्टी हाताळण्यास मिळत असतात. अनुभवातील विविधता लक्षात

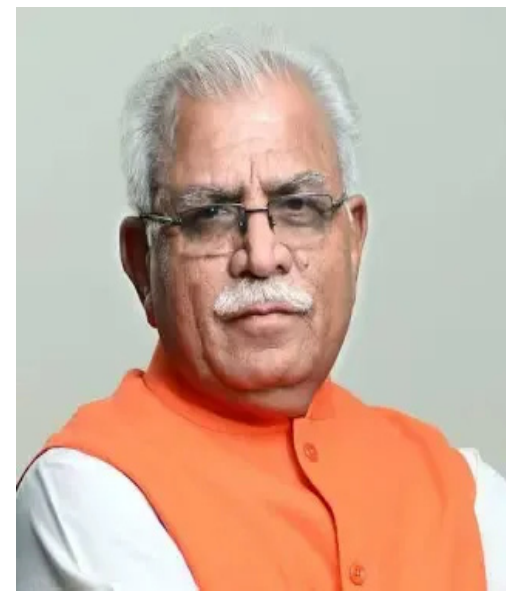
त्यामुळे केंद्र सरकारचा हा निर्णय उद्यासाठी अधिक महत्त्वाचा ठरणार आहे. त्यादृष्टीने या निर्णयाचे स्वागत व्हायला हवे. पालकांनी देखील बालकांच्या आयुष्यातील आनंदाला अधिक महत्त्व द्यायला हवे. त्याचे वय खेळण्याचे असेल तर त्याला खेळू द्यावे. त्याच्या शैक्षणिक विकासासाठी घरातील विविध अध्ययन अनुभवाची नितांत गरजेचे असते. ते अनुभव वयाला अनुरूप असेच असतील तर बालकांवर सक्तीने काही लादण्याचा प्रयत्न करणे म्हणजे भविष्य अधारमय करणे आहे.

प्रादेशिक पक्षांना इशारा!

हरियाणातील सत्तारूढ भाजप आणि जननायक जनता पार्टी (जेजेपी) यांच्यात लोकसभा निवडणुकीच्या जागावाटपावरून बेबनाव निर्माण झाल्याने मुख्यमंत्री मनोहरलाल खट्टर यांचे सरकार कोसळले. मात्र, भाजपने तातडीने 'डॅमेज कंट्रोल' करत नव्या नेत्याची निवड केली. कुरुक्षेत्र लोकसभा मतदारसंघातील भाजप खासदार आणि ओबीसी नेते नायबसिंह सैनी यांनी मंगळवारी राज्याचे नवे मुख्यमंत्री म्हणून शपथ घेतली. सैनी हे खट्टर यांचे विश्वासू सहकारी आहेत. हरियाणा विधानसभेत भाजपचे ४१ आमदार असून पक्षाला सहा अपक्ष आमदारांनी पाठिंबा दिला आहे. खट्टर सरकारमध्ये सहभागी झालेले दुष्यंत चौतालाल यांच्या 'जेजेपी' पक्षाशी असलेली भाजपची युती तुटली असून आता अपक्षांच्या मदतीने भाजप सत्तेवर आहे. 'जेजेपी' ने लोकसभा निवडणुकीसाठी दोन जगांची मागणी केली होती पण ती अमान्य झाल्याने जेजेपीने आघाडीतून बाहेर पडण्याचा निर्णय घेतला.जेजेपीच्या निर्णयामुळे राजकीय अस्थिरता निर्माण झाल्याने मुख्यमंत्री खट्टर यांच्यासह १४ मंत्री आणि उपमुख्यमंत्री दुष्यंत चौतालाल यांच्या नेतृत्वाखालील जेजेपीच्या तिघांनी राजीनामा दिला. देशात कोणत्याही क्षणी लोकसभा निवडणूक जाहीर होण्याची शक्यता असतानाच हरियाणाच्या राजकारणात उलथापालथ झाली आहे. निवडणुकीच्या तोंडावर मुख्यमंत्रीबदलाचा प्रयोग भाजपने अनेकवेळा केला आहे. यात काही वेळा यश तर काही वेळा अपयशही आले आहे. गुजरातमध्ये विजय रूपाणी यांना बदलून भूपेंद्र पटेल यांच्याकडे जबाबदारी देताना संपूर्ण मंत्रिमंडळ बदलण्यात आले होते तर कर्नाटकात येडियुरप्पा यांच्या जागी बसवणारा बोम्मई यांना आणण्याचा प्रयोग फसला होता. हरियाणात सध्या जो बदल करण्यात आला, त्यावर काँग्रेसने जोरदार टीका करताना म्हटले की, आता देशातही बदलाची वेळ आली आहे. हरियाणातील गंधळाची स्थिती हे भाजपविरुद्ध जनतेच्या मनात तीव्र असंतीचे खडखडत असल्याचे द्योतक आहे. हरियाणातील आघाडी तोंडणे हे भाजप आणि जेजेपीचे पूर्वनियोजित नाटक होते. दुसरे म्हणजे भाजप प्रादेशिक पक्षांना किंमत देत नाही हेच यावरून सिद्ध होते. हरियाणातील बदलाच्या निमित्ताने महाराष्ट्रात एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेना आणि अजित पवारांच्या राष्ट्रवादी काँग्रेस या दोन प्रादेशिक पक्षांना विशेष राजकीय संदेश देण्यात आल्याचे म्हटले जात आहे. प्रसंगी भाजप सत्ता सोडेल पण प्रादेशिक पक्षांना त्यांच्या आकारमानापेक्षा जास्त महत्त्व देऊन जागावाटपात झुकते माप देणार नाही असेच प्रतिपत्त होते. अर्थात हे शंभर टक्के खरे आहे असेही म्हणता येत नाही. भाजपचेच वर्चस्व असताना तो

प्रादेशिक पक्षांचे वर्चस्व बिलकुल सहन करणार नाही हे खरेच, पण हरियाणाच्या निमित्ताने हा एकमेव संदेश आहे हेही खरे नाही. उलट त्यापलिकडे जाऊन हरियाणा आणि देशातल्या प्रादेशिक पक्षांना आणि विरोधी पक्षांना देखील आपल्या निवडणूक रणनीतीची झलक दाखविली आहे, ती म्हणजे भाजपचा एकजातीय राजकारणाला ठाम नकार! जे नेते केवळ 'एकजातीय राजकारण' करून आपापल्या पक्षांचे राजकीय अस्तित्व आपापल्या प्रदेशांमध्ये टिकवू पाहत आहेत अथवा भाजपच्या बळावर वाढवू पाहत आहेत, त्या प्रादेशिक पक्षांना भाजपने हरियाणाच्या माध्यमातून खरा राजकीय संदेश दिला आहे.माजी उपमुख्यमंत्री दुष्यंत चौतालाल यांच्या पक्षाचे नाव जरी जननायक जनता पार्टी असले तरी प्रत्यक्षात त्यांचे राजकारण जाट समाजाभोवतीच फिरत आहे. जाट समाजाच्या व्होट बँकेच्या जोरावर त्यांचे राजकारण सुरू आहे, त्या पलिकडे चौतालाल यांचा कुठलाच राजकीय प्रभाव नाही. काँग्रेसने देखील आपले राजकारण हरियाणा आणि पश्चिम उत्तर प्रदेशात जाट केंद्रित म्हणजे 'एकजातीय'च ठेवले होते. २०१४ मध्ये भाजपने त्याला पहिल्यांदा छेद देऊन मनोहरलाल खट्टर या बिनार जाट नेत्याला मुख्यमंत्री केले. त्यांनी हे पद साडेनऊ वर्षे सांभाळले. इतकेच नव्हे तर २०१९ ची विधानसभा निवडणूकही जिंकली. परंतु एकजातीय राजकारण नाकारण्याच्या प्रक्रियेतील एक अनिवार्य भाग म्हणून भाजपने चौतालाल यांच्या जेजेपीशी समझौता केला होता. देशाचे माजी उपपंतप्रधान आणि हरियाणाच्या राजकारणातील एकेकाळचे बलाढ्य नेते देवीलाल यांचे दुष्यंत चौतालाल हे पणतू, परदेशात शिक्षण घेतलेल्या दुष्यंत चौतालाल यांनी भारतीय राजकारणाची व्यापकता लक्षात न घेता आपल्या पणजोबांचे जाट राजकारण पुढे रेटणे पसंत केले. चौतालाल यांनी हिस्सार आणि भिवानी या दोन मतदारसंघांवर दावा सांगितल्यानंतर भाजपने त्यांना आपल्या आघाडीतून बाजूला करण्याचा निर्णय घेतल्याचे बोलले जाते. त्यात अंशतः तथ्य असेलही पण त्या पलिकडे जाऊन भाजपला हरियाणा अथवा

एकूणच देशात एकजातीय राजकारण करायचे नाही असा ठाम निर्धार दिसतो. त्यांना सर्व समूहांचे समावेशक राजकारण हवे आहे. त्यामुळे एकजातीय राजकारण करणा-या नेत्यांना बाजूला सारण्याचे धाडस भाजपकडे आहे ते भाजपने हरियाणात दाखविले आहे. हरियाणासारख्या जाट प्रभावशाली राज्यात जर भाजप एकजातीय राजकारणाला ठाम नकार देत असेल तर महाराष्ट्रात एकनाथ शिंदे यांची शिवसेना अथवा अजित पवारांची राष्ट्रवादी काँग्रेस यांची काय कथा? त्यांना वठणीवर आणणे भाजपला कठीण नाही. त्यामानाने एकनाथ शिंदे यांचे राजकारण एकजातीय नाही. कारण शिवसेनेचे मूलभूत स्वरूपच बाळासाहेब ठाकरे यांनी कधीच एकजातीय ठेवले नव्हते. तीच ओळख शिंदे पुढे चालवत आहेत. त्यामुळे हरियाणातील राजकीय बदलाचा संदेश एकनाथ शिंदे यांच्यासाठी नसून तो अजित पवारांसाठी आहे असे म्हणता येईल. कारण राष्ट्रवादी काँग्रेस हा पक्ष मराठा वर्चस्ववादी पक्ष म्हणूनच ओळखला जातो.अर्थात भाजपला महाराष्ट्रात आपला राजकीय पाया विस्तारताना मराठा समाजाला वगळून घालणार नाही. तसेच त्यांना चोटा-मोठ्या समाजाला, समूहांना आपल्या राजकारणाशी जोडून घ्यावे लागेल. महाराष्ट्रात गोपीनाथ मुंडे, प्रमोद महाजन यांनी 'माधव' (माळी-धनगर-वंजारी)प्रयोग करून भाजपची ओळख ओबीसींचा अपक्ष म्हणून रुजवली होती. ही ओळख पुढे नेण्याची जबाबदारी फडणवीस आणि असेच नेत्यांवर आहे. भाजपला महाराष्ट्रात ओबीसी अधिक मराठा असेच राजकारण साधायें लागणार आहे. त्यामुळे हरियाणातील बदल हा महाराष्ट्रासाठी राजकीय संदेश असलाच तर तो एकनाथ शिंदेच्या शिवसेनेपेक्षा अजित पवारांच्या राष्ट्रवादीसाठी अधिक असेल. अजित पवारांना याचे भान ठेवावे लागेल.

घसा खवखवत असेल तर लिंबू आणि मधाचे सेवन करावे का? या घरगुती उपायाबाबत काय सांगतात डॉक्टर

सततच्या बदलत्या हवामानामुळे आपल्याला सर्दी, खोकला आणि घसा खवखवणे यांसारख्या समस्यांचा अनुभव येतो. सहसा असा त्रास झाला की लोक पटकन एखादी गोळी घेतात किंवा कफ सिरप घेण्यास प्राधान्य देतात. पण, बरेच लोक अजूनही घरगुती उपाय करतात, जे त्यांना त्वरित आराम देतात. लिंबाचा रस आणि मधाचे एकत्र सेवन केल्यास घसा खवखवण्यापासून मुक्त होण्यास मदत होते, असा घुगुरती उपाय एका इन्स्टाग्राम पोस्टमध्ये सांगितला होता. याबाबत तज्ज्ञांचे मत काय आहे हे जाणून घेऊ या घशात खवखव होत असेल तर लिंबू मधात मिसळून सेवन केल्यास या दोन्हीतील अँटिऑक्सिडंट गुणधर्मांमुळे उत्तम आराम मिळतो. मधामध्ये दाहक-विरोधी आणि बॅक्टेरियाविरोधी गुणधर्म आहेत आणि श्वसनाच्या आजारामध्ये ते उपचारात्मक भूमिका पार पाडतात. त्यात थोडी काळी मिरीदेखील घालता येते. यामुळे सूज आणि वेदनेपासून त्वरित आराम मिळेल, असे आहारतज्ज्ञ सिमरत भुई यांनी द इंडियन

एक्सप्रेसला माहिती देताना सांगितले. कितीही काम असू दे, स्वतःच्या आरोग्याची हेळसांड नको; आहारात करा या पाच पदार्थांचा आवर्जून समावेश जिवाला नेचरक्योर इन्स्टिट्यूटचे (सहायक मुख्य वैद्यकीय अधिकारी) डॉ. श्रीकांत एच. एस. यांनी द इंडियन एक्सप्रेसला माहिती देताना सांगितले की, लिंबाच्या आम्लयुक्त गुणधर्मांमुळे घशातील श्लेष्मा (चिकट सर्दी) नष्ट करते आणि संसर्गाचा सामना करण्यास मदत करू शकतो. या मिश्रणाचा ओला प्रभाव घशातील कोरडेपणा आणि जळजळ कमी करण्यास मदत करतो. मधाशी संबंधित बोटुलिझम आजाराच्या धोक्यामुळे लहान मुले वगळता, लिंबू आणि मध सामान्यतः सर्व वयोगटांसाठी सुरक्षित आहे. बोटुलिझम म्हणजे एक प्रकारे अन्नतून विषबाधा होणे. मुलांसाठी लिंबाचा रस पाण्यात मिसळून आणि थोड्या प्रमाणात मध टाकल्याने मिश्रण अधिक रुचकर होऊ शकते. दिल्लीतील सीके बिर्ला हॉस्पिटलच्या (आर), एरुड विभागातील मुख्य सल्लागार असलेल्या डॉ. दीपी सिन्हा यांनी द इंडियन एक्सप्रेसला माहिती देताना सांगितले की, घसा खवखवण्यासाठी ताज्या आल्याचा रस आणि लिंबाचा रस आणि मध मिसळून घेतल्याने लहान

मुलांसह प्रत्येक वयोगटातील व्यक्तीसाठी अधिक शक्तिशाली घरगुती उपचार आहे. मधाच्या बॅक्टेरियाच्या वाढीस प्रतिबंध करणारा हा पदार्थ दाहकविरोधी गुणधर्मांमुळे घशातील सूज कमी करतो आणि लिंबाचे व्हिटॅमिन सी प्रतिकारशक्ती वाढवते आणि श्लेष्मा नष्ट करतो. ताज्या आल्यात असलेले अत्यावश्यक दाहकविरोधी आणि अँटिऑक्सिडंट गुणधर्म उपचाराचा प्रभाव आणखी वाढवतो. २०० मिली पाण्यात ताज्या आल्याचा एक छोटा तुकडा टाकून उकळवून घ्या, त्यात एक चमचा मध आणि ताज्या लिंबाच्या रसाचे काही थेंबे, हळद टाका, असे डॉ. सिन्हा यांनी सांगितले. काय लक्षात ठेवावे? लहान मुलांना बोटुलिझमचा आजार होण्याचा धोका असल्यामुळे एक वर्षांपेक्षा कमी वयाच्या मुलांना मध देऊ नये, हे लक्षात घेणे महत्त्वाचे आहे. ज्या लोकाना हळद, मध, आले यापैकी कोणत्याही घटकाची अॅलर्जी आहे, त्यांनीदेखील सावधगिरी बाळगावी. या नैसर्गिक उपचाराने आराम मिळू शकतो, परंतु लक्षणे गंभीर किंवा दीर्घकाळापासून त्रास होत असल्यास डॉक्टरांचा सल्ला घ्या, असे डॉ. सिन्हा म्हणाले. लिंबाची अॅलर्जी असलेल्या व्यक्तींनी सावधगिरी बाळगली पाहिजे; पर्यायी उपाय अधिक योग्य असू शकतात. घसा खवखवणे कायम राहिल्यास किंवा खराब होत असल्यास, विशेषतः लहान मुलांमध्ये, वैद्यकीय सल्ला घेणे महत्त्वाचे आहे. हे नैसर्गिक उपाय पर्यायी मार्ग म्हणून काम करतात, पण वैद्यकीय मार्गदर्शन महत्त्वाचे आहे, असेही डॉ. श्रीकांत यांनी स्पष्ट केले.

किडनीतुन विषारी घटक बाहेर फेकण्यासाठी 'हे' ५ पदार्थ ठरतात सुपरफूड; शाकाहारी व मांसाहारी, दोन्ही पर्याय वाचा

दरवर्षी मार्चच्या दुसऱ्या गुरुवारी, 'जागतिक किडनी दिन' साजरा केला जातो. मागील काही काळात जीवनशैलीतील बदलांमुळे किडनी फेल होण्याचे प्रमाण वाढत असताना किडनीच्या आरोग्यासाठी जनजागृती करणे महत्त्वाचे ठरत आहे. आपल्या शरीराचा फिल्टर अशी ओळख असलेला मूत्रपिंड हा अत्यंत महत्त्वाचा अवयव आहे. आपल्या रक्तातील टाकाऊ पदार्थ शांतपणे फिल्टर करणे, इलेक्ट्रोलाइट्स संतुलित करणे आणि संपूर्ण आरोग्यासाठी आवश्यक हार्मोन्स तयार करणे ही जबाबदारी या अवयवावर असते. आज घडीला जगभरात लाखो लोक क्रॉनिक किडनी डिजीजने ग्रस्त आहेत. २०२२ मध्ये जर्नल किडनी इंटरनॅशनल सप्लीमेंट्समध्ये प्रकाशित झालेल्या अभ्यासानुसार, जगभरातील लोकसंख्येच्या सुमारे १० टक्के लोकांना (८०० दशलक्ष) मूत्रपिंडाचा आजार आहे. किडनी सुदृढ राहावी यासाठी कोणतीही जादूची गोळी नसली तरी, तुमच्या आहारात काही सुपरफूड्सचा समावेश केल्याने तुमच्या किडनीची सक्षमता वाढू शकते. डॉ. प्रकाश चंद्र शेट्टी, डॉ. एल एच हिरानंदानी हॉस्पिटल, पवई, मुंबई येथील यूरोलॉजिस्ट आणि डॉ. मंजू अग्रवाल, मुख्य-वैद्यकीय सेवा आणि नेफ्रोलॉजी, अँटिऑक्सिडंट जळजळ कमी करताना आणि ऑक्सिडेटिव्ह तणावापासून संरक्षण करतात. या बेरीमध्ये सोडियम, पोटॅशियम आणि फॉस्फरस देखील कमी असतात, ज्यामुळे ते मूत्रपिंडाच्या समस्या असलेल्या व्यक्तींसाठी पूरक बनतात. तुमच्या आहारात ब्लूबेरीचा समावेश केल्यास रक्तदाब नियंत्रित ठेवण्यास आणि किडनी स्टोन्सची वाढ रोखण्यास मदत होऊ शकते. रावस मासा ओमेगा -३ फॅटी एसिडचा मुबलक साठा असलेला रावस मासा हा आपल्या दाहक-विरोधी गुणधर्मांमुळे हृदय व रक्तवाहिन्यासंबंधी आरोग्यासाठी फायद्याचा ठरतो. रावस माशाच्या सेवनाने कोलेस्टेरॉलची पातळी

कमी होते, त्यामुळे परिणामी किडनीच्या आजाराचा धोका सुद्धा कमी होतो. याव्यतिरिक्त, रावस प्रथिनांचा उत्तम स्रोत आहे, जो आरोग्य आणि स्नायूंच्या कार्यासाठी आवश्यक अमीनो एसिड प्रदान करण्याचे सुद्धा काम करतो. केल पालकासारखे दिसणारे केल हे साधारणतः सॅलेडमध्ये किंवा सॅडविच, सब रोल मध्ये वापरले जाते. यामध्ये जीवनसत्व, खनिजे व अँटिऑक्सिडंट्सचा साठा असतो. रक्त गोठणे, किंवा ठिसूळ हाडे यांवर केल परिणामकारी उपाय ठरू शकतो. यामध्ये पोटॅशियमचे प्रमाण कमी असल्याने मूत्रपिंडाचा आजार असलेल्यांसाठी हा उत्तम पर्याय आहे. तुमच्या दैनंदिन आहारात केलचा समावेश केल्याने किडनीच्या कार्यात मदत होऊ शकते. लसूण लसूणमध्ये लिप्सिन असते, ज्यामुळे बॅक्टेरियाच्या वाढीस आळा बसून जळजळीचे प्रमाण कमी होऊ शकते. लसणाचे नियमित सेवन केल्याने रक्तदाब कमी होतो. तसेच कोलेस्टेरॉल नियंत्रणात आल्याने हृदयविकारापासून बचाव होतो

आणि मूत्रपिंडाचे संरक्षण होते. किनोआ ग्लूटेन-मुक्त संपूर्ण धान्य असलेला किनोआ इतर आवश्यक पोषक तत्वांसह प्रथिने, फायबर, लोह आणि मॅग्नेशियमचा समृद्ध स्रोत आहे. किनोआमध्ये पोटॅशियम आणि फॉस्फरसचे प्रमाण कमी असते, ज्यामुळे ते किडनीच्या समस्या असलेल्या व्यक्तींसाठी फायदेशीर ठरतात. किनोआमधील उच्च फायबर रक्तातील साखरेची पातळी स्थिर करण्यास मदत करते आणि पचनास प्रोत्साहन देते. इतर कार्ब्स ऐवजी किनोआला तुमचा प्राथमिक उर्जा स्रोत बनवल्यास किडनीच्या आरोग्याला मदत होऊ शकते. यासह डॉ. शेट्टी असेही सांगतात की, तुमच्या मूत्रपिंडातून विषारी आणि टाकाऊ पदार्थ बाहेर काढण्यासाठी पाणी आवश्यक आहे. तुमची जीवनशैली व हवामानानुसार दररोज किमान आठ ग्लास पाणी पिण्याचे लक्ष्य ठेवा. रिफाईंड साखर व सोडियमचे सेवन सुद्धा मर्यादित असावे. गरज भासल्यास आपण वैद्यकीय तज्ज्ञांचा सल्ला आवर्जून घ्यावा.

'या' परफेक्ट फॉर्म्युलामुळे झपाट्याने होऊ शकते वजन कमी; तज्ज्ञांचा कोणता फंडा येईल तुमच्या कामी, जाणून घ्या

वाढते वजन ही आजच्या युगातील सर्वात मोठी समस्या आहे. खराब आहार आणि बैठी जीवनशैली वजन वाढण्यास कारणीभूत आहे. वाढत्या वजनमुळे तुम्ही मधुमेह, रक्तदाब यांसारख्या अनेक आरोग्य समस्यांना बळी पडू शकता. वजन कमी करण्यासाठी लोक डायटिंग करतात किंवा तास न तास जिममध्ये घात गाळतात, परंतु तरीही वजन कमी होत नाही,

कारण त्यांचा डाएट चार्ट योग्य नसतो. आहाराकडे योग्य लक्ष आणि थोडासा व्यायाम केल्याने वजन लवकर कमी करणे शक्य आहे. झपाट्याने वजन कमी करण्यासाठी कोणता फंडा तुमच्या कामी येईल, याविषयी आरोग्यतज्ज्ञ डॉ. मिकी मेहता यांनी माहिती दिली असल्याचे वृत्त द इंडियन एक्सप्रेसने दिले आहे, त्याबद्दल सविस्तर माहिती जाणून घेऊ.

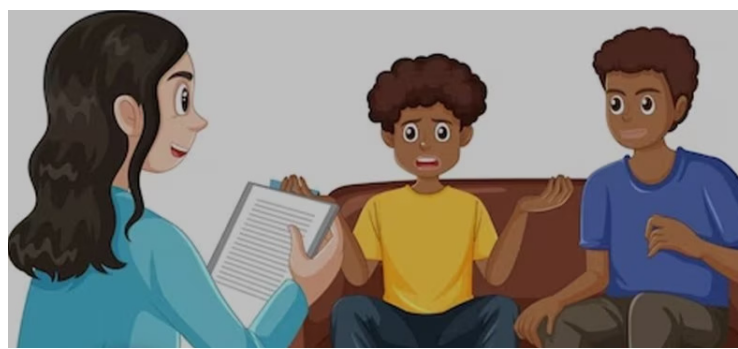
पाणी टंचाईवर योग्य त्या उपयायोजना आखा - ओम राजेनिंबाळकर

ओसा व निलंगा तालुक्यातील आपुया पावसामुळे दिवसेंदिवस ग्रामीण व शहरी भागात पिण्याच्या पाण्याची टंचाई भासत असून याबाबत भविष्यात पिण्याच्या पाण्याचा गंभीर प्रश्न निर्माण होऊ शकतो. त्यामुळे ज्या गावात कायमस्वरूपी पाणीपुरवठा योजनेद्वारे गावास पाणीपुरवठा होत नाही अशा ठिकाणी विहीर, बोअर आदिग्रहण तसेच आवश्यक ठिकाणी पिण्याच्या पाण्याचे टँकर चालू करणे बाबत सविस्तर अहवाल तयार करावा व कुठलाही नागरीक पिण्याच्या पाण्यापासून वंचित राहू नये यासाठी आपण जिल्हा स्तरावरून टंचाईचा कृती आराखडा तयार करावा त्यासाठी आवश्यक त्या निधीची मागणी शासनाकडे करावी अशी सुचना खा. ओम राजेनिंबाळकर यांनी जिहाधिकारी यांच्याकडे केली आहे.

टीनेजर्स मुलं आणि आईवडील यांच्यात संघर्ष का होतो?

'आई, मी आले गं कॉलेज मधून, भूक नाही मला अजिबात', प्रणाली घरात आल्या आल्या आईला म्हणाली. आई जणू ती घरात शिरण्याचीच वाट पाहत होती. ती तरातरा प्रणालीच्या खोलीत आली आणि म्हणाली, 'आज तुझे कपाट आवरले मी'. प्रणाली जागीच उभी राहिली आणि अचानक आईवर चिडली. 'तू का हात लावलास माझ्या कपाटाला? मी मला हवे तेव्हा कपाट आवरेन नाही तर नाही आवरणार ! काय फरक पडतो? कोण बघायला येणार आहे माझे कपाट?' आईही चिडली. म्हणाली, 'मी आई आहे तुझी. कॉलेजमध्ये जातेस म्हणजे काही फार मोठी झाली नाहीस! किती पसारा होता! कपडे नुसते कोंबून भरलेले! तो एक क्रॉप टॉप कधी आणलास? मी बघितलेला नाही तो कधी! आणि एक ग्रीटिंग कार्ड मिळाले. अभिजीतने दिलेले. कोण हा? लाल गुलाबांचे चित्र आहे कार्डावर ! काय चाललंय काय? आम्ही लाड करतो म्हणून काय झालं? आपलं वागणं स्वच्छ हवं. समजलं?' प्रणाली आणखीच चिडली आणि आई मुलीच्या वादाला तोंड फुटले. प्रणालीच्या मते एक मुलाने ग्रीटिंग कार्ड दिल्याने काही फरक पडत नाही. ती म्हणाली त्याप्रमाणे तिचा त्या मुलाशी काही संबंध नाही. दुसरे आईने तिला त्यावरून 'जज' करू नये.. तसेच प्रणालीला वाटले क्रॉप टॉप एखादेवेळेस मैत्रिणींबरोबर घालायला काय हरकत आहे? आई म्हणजे फारच जुनाट कल्पना बाळगते! काकूबाईसारखे कपडे घातले तरच मुलीचे वागणे बरोबर का? कुठून आलास? किती वाजले? काही टाळतंत्र आहे की नाही? बारावीचे वर्ष आहे! अभ्यास कधी करायचा? नुसत्या उनाडक्या करायला हव्यात! कोण तुझे मित्र आहेत बघू तरी देत! परवा तुम्ही सगळे कोपऱ्यावर उभे होतात, ते पाहिले मी. एक जण तर चक्रे सिगरेट फुंकत होता! तुझे काय? बाबा नुसते जाब विचारत होते. शंतनू जाम वेंतागला. बाबा, 'माझ्यावर थोडा विश्वास ठेवलात तर बरं होईल. मी सिगरेट ओढत नाही. आईने तर चक्रे जोरात श्वास घेतला. मी घरात आल्यावर सिगरेटचा वास येतो आहे का हे पाहायला! मी रोज देवाला नमस्कार करत नाही, मला त्याची गरज वाटत नाही; याचा अर्थ सिगरेट पिणे मला चालते, आवडते असे नाही ना! मला विचारलेत का, काही प्रॉब्लेम होता का? सांगून काही फायदा नाही म्हणा! अभ्यास मी करतो. पण याचावर तरी तुमचा कुठे विश्वास आहे? आईवडिलांना आपल्या मुलांमधले अनेक बदल डोळ्यासमोर दिसत असतात. आपल्या मुलाला मिसरूड फुटली

आहे, आवाजात बदल झाला आहे हे पाहून एकीकडे छान वाटते, तर एकीकडे आपला मुलगा बिघडणार तर नाही ना अशी भीती वाटू लागते. घरातल्या एखाद्या लग्नाच्या वेळेस आपली मुलगी छान नटली, जरा मेकअप केला तर आई मनात खूष होते आणि दुसरीकडे 'अरे बाप रे, आता जपायला हवे हिला! आपले चारित्र्य सगळ्यात महत्त्वाचे, हे कळेल ना तिला?' अशी चिंता वाटते. आता मुले अनेक प्रश्न उपस्थित करतात. घरातल्या पद्धती, रूढी पाळायला विरोध करतात. 'बरोबर-चूक' च्या व्याख्या मान्य करतातच असे नाही. 'माझी इच्छा, माझे मत' हे त्यांना अधिक महत्त्वाचे वाटू लागते. मित्रमंडळींचा, त्यांच्या आचार विचाराचा जास्त प्रभाव पडतो. मग आपला मुलगा/ मुलगी 'बंडखोर' झाली असे वाटते. मुलांची शारीरिक, मानसिक, भावनिक, वैचारिक, बौद्धिक आणि सामाजिक वाढ होत असते आणि पालकांना त्या बदलांचा स्वीकार करत करत आपल्या मुलांचे वागणे योग्य राहिल, ती आत्मविश्वासाने समाजात वावरतील, आपल्या भविष्याविषयी निर्णय घेऊ शकतील आणि योग्य दिशेने त्यांचा विकास होईल यासाठी प्रयत्न करावे लागतात. ज्या प्रमाने आपण लहानपणापासून मुलांशी वागलो, त्याच प्रमाने आणि मायेने आता आपला मुलगा/ मुलगी पोंगडावर असेल असातानाही आपल्याला वागायचे आहे. आपल्या मुलावर विश्वास ठेवायचा आहे. पण त्याचबरोबर त्यांचे वागणे योग्य आहे ना याकडे लक्षही ठेवायचे आहे. या वयात मुलांना आपले मत असते, त्यामुळे कोणताही निर्णय करताना, मग तो गाडी/स्कुटर कुठली घ्यायची असा महत्त्वाचा निर्णय घेतानाही

मुलांशी चर्चा करावी. एखाद्या निर्णयात त्यांना पर्यायांचा विचार करायला प्रवृत्त करावे. योग्य काय, अयोग्य काय हे ठरवण्याचे स्वातंत्र्य जरूर द्यावे, त्यासाठी आधी आपले मत काय आहे, ते का तसे आहे आहे, तर काय काय असू शकतात अशी सगळी चर्चा केली की मुलांना आपल्या मताचेही महत्त्व समजते. समाजाला अपेक्षित असलेले सगळे संकेत आपला मुलगा/ मुलगी पाळेल असे नाही, घरात पाहुणे आले तरी आपली मुलगी गाणी ऐकत बसते आणि त्यांच्याशी विशेष बोलत नाही, हे कदाचित आपल्याला सहन करावे लागते. काही मर्यादा घालून दिल्या आणि त्या आग्रहाने पण न रागावत पाळल्या तर आपोआप मुले आपल्याशी सहकार्य करतात. उदा. पाहुणे आल्यावर त्यांच्याशी ओळख देऊन, त्यांनी आपल्याला विचारलेल्या दोन प्रश्नांना उत्तर देऊन मग गाणी ऐकायला जावे, असा नियम सहज पाळता येण्यासारखा आहे. जर असे नाही वागले, तर पाहुण्यांच्या समोर न रागावता, नंतर आपली नापसंती स्पष्ट शब्दात व्यक्त करावी. आपली काय अपेक्षा आहे आणि का आहे हे ही स्पष्ट करावे. आपला मुलगा अभ्यास करतो ना, 'माझी सतत शंका बाळगण्यापेक्षा त्याच्या अभ्यासाची दर काही दिवसांनी विचारपूस करावी, त्याचे वेळापत्रक काय आहे हे माहित करून घ्यावे. आपल्या असे लक्षात आले, की तो पुरेसा अभ्यास करत नाही आहे, तर त्याला हा 'फीडबॅक' नक्की द्यावा, आपली अपेक्षा काय ते सांगावे आणि त्याच्याशी चर्चा करून काही उद्दिष्ट ठरवावे. आपल्या आईचा असा दृष्टिकोण, सारखे जाब न विचारता विश्वासाने वागणे याचा चांगला परिणाम होतो आणि आईची 'कटकट' वाटत नाही. आपल्या मुलाला या काळात मित्र सगळ्यात महत्त्वाचे असतात. सहजपणे त्यांच्या मित्रांची चौकशी करणे, त्यांची मते जाणून घेणे, प्रत्येक गोष्टीवर टीका न करणे हे मुलांचा विश्वास संपादन करायला फार आवश्यक. आपल्या मुलांवर काही ना काही जबाबदारी टाकणेही आवश्यक! त्यातून त्यांचा आत्मविश्वास वाढतो. या सगळ्यात मुलांबरोबरचा संवाद महत्त्वाचा ठरतो. पालक आणि मुले यांच्यातले सुदृढ नाते हा संघर्षमय किशोरवयाचा काळ पार पाडायला मदत करतो.

प्रकाश घादगिने यांना डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर समाज भूषण पुरस्कार प्रदान

लातूर-महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक व न्याय व विशेष सहाय्य विभागातर्फे दिला जाणारा डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर समाज भूषण पुरस्कार येथील प्रसिध्द व्यंगचित्रकार तथा सामाजिक कार्यकर्ते प्रकाश घादगिने यांना २०२२-२३ चा पुरस्कार मुंबई येथे महाराष्ट्र राज्याचे मुख्यमंत्री माननीय श्री.एकनाथ शिंदे साहेब, उपमुख्यमंत्री मा.अजित पवार साहेब, कॅबिनेट मंत्री माननीय श्री.संजय बनसोडे साहेब, श्री.सुमंत भोगे सचिव सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, श्री.ओमप्रकाश बकोरिया आयुक्त समाजकल्याण महाराष्ट्र राज्य, श्रीमती वंदना कोचुरे प्रादेशिक उपायुक्त समाज कल्याण कोकण विभाग, यांच्या उपस्थितीत प्रदान करण्यात आला. प्रकाश घादगिने यांना यापूर्वी अनेक मोठ्या संस्थेचे पुरस्कार मिळाले आहेत यामध्ये महाराष्ट्र समता सेवाभावी संस्थेचा समाज भूषण पुरस्कार, बहुजन

विचार मंच परभणी यांचा मराठवाडा गौरव पुरस्कार, ऑल इंडिया शास्त्री फोरमचा सेवा रत्न गौरव पुरस्कार, सिरॉक इंडिया सामाजिक संस्था ठाणे यांचा मराठवाडा सेवाभावी पुरस्कार, स्वामी रामानंद तीर्थ शिक्षण प्रसारक मंडळाचा मराठवाडा गौरव पुरस्कार, मराठी वृत्तपत्र संघ मुंबई चा समाजरत्न पुरस्कार, सदभावना मित्र मंडळाचा समाज सेवक पुरस्कार, युवा समूह वर्धा चा मानव भूषण पुरस्कार, जयहिंद सेवाभावी संस्था परभणीचा महाराष्ट्र गौरव पुरस्कार, महात्मा कबीर संस्थेचा लातूर रत्न

पुरस्कार अशी अनेक पुरस्कारांनी त्यांना अनेक संस्थांनी त्यांना यापूर्वी गौरवले आहे. त्यांच्या सामाजिक कार्याची, साहित्यीची, संगीताची, अंधश्रध्दा निर्मूलन कार्याची, ज्येष्ठ नागरिक संधाची व डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर साहित्य अकादमीच्या कार्याची देखील घेवुन त्यांना डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर समाज भूषण पुरस्काराने मुंबई येथे मान्यवरांच्या हस्ते गौरविण्यात आले आहे. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर समाज भूषण पुरस्कार मिळाल्याबद्दल समाजातील अनेक मान्यवरांनी त्यांचा स्तकार केला शुभेच्छा दिल्या. तसेच चैतन्य हास्य मंडळ, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर साहित्य अकादमी, ज्येष्ठ नागरिक संधातील सदस्य, महाराष्ट्र अंधश्रध्दा निर्मूलन समितीतील सदस्य, पदाधिकारी यांनी कौतुक व अभिनंदन केले.

महिलांनी स्वतःच्या प्रगतीवर भर द्या-अदितीताई कव्हेकर पाटील हासेगाव फार्मसीत जागतिक महिला दिन साजरा

औसा : (प्रतिनिधी) आज जागतिक पातळीवर महिला दिन हा सर्वात जास्त साजरा केला जातो हे एक समाज सुधारण्याचे लक्षण आहे. आणि आपण आपल्या असपास पाहिल्यावर असे लक्षात येईल कि ज्या ज्या क्षेत्रात महिलांना संधी मिळाली आहे त्या त्या क्षेत्रामध्ये महिलांनी प्रगती करुन आपले वेगळे पण दाखवले आहे. असे प्रतिपादन अदितीताई कव्हेकर पाटील यानि केले श्री वेताळेकर शिक्षण संस्था संचलित लातूर कॉलेज ऑफ फार्मसी महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना द्वारा जागतिक महिला दिन साजरा करण्यात आला . या कार्यक्रमाला प्रमुख अतिथी जे.एस. पी.एम. संचालिका अदितीताई कव्हेकर पाटील, हासेगावचे सरपंच शालूबाई राठोड , संस्थेचे अध्यक्ष भीमाशंकर बावगे, संस्थेच्या उपाध्यक्ष जयदेवी बावगे, सचिव वेताळेकर बावगे , कोषाध्यक्ष शिवलिंग जेवळे, संचालिका माधुरी बावगे, सीमा बावगे , संचालक नंदकिशोर बावगे , प्राचार्या

डॉ शामलीला बागवे(जेवळे), प्राचार्य डॉ बुमरेला श्रीनिवास, सलीम शेख मंच्यावर उपस्थित होते. अदितीताई पुढे बोलत असताना आज महिला पुरुषांच्या खांद्याला खांदा लावून कार्य करत आहे हे अभिमानाची बाब आहे पण दुसरीकडे समाजात पाहून असताना स्त्रीचा द्वेष करत आहे. महिलांनीच एकजुतीने राहून आपली प्रगती कशी होईल याकडे पाहण्याची गरज आहे. असे सांगून महाविद्यालय च्या पुढील वाटचालीस शुभेच्छा दिल्या . जागतिक महिला दिनानिमित्त विविध स्पर्धेचे आयोजन महाविद्यालयात करण्यात आले होते. रांगोळी स्पर्धेत आकांशा भोसले , वेषभूषा भक्ती शिंदे आणि प्रा.स्नेहा वैरागकर

, एस व्ही एस.एस. वूमन्स अवाई प्राची मेन्शेट्टी प्रा. महाजन प्रमती अशा स्पर्धेत विजयी महिलांना मान्यवरांच्या हस्ते प्रमाणपत्र आणि सन्मानचिन्ह देऊन सन्मानित करण्यात आले. सचिव वेताळेकर बावगे यांनीही आपले मनोगत व्यक्त केले. यावेळी रासेयो कार्यक्रम अधिकारी प्रा जी बनसोडे , सांस्कृतिक विभाग प्रमुख प्रा. स्नेहा वैरागकर ,लातूर कॉलेज ऑफ फार्मसी हासेगाव महाविद्यालयासह ज्ञानसागर विद्यालय हासेगांव, लातूर कॉलेज ऑफ डी फार्मसी लातूर, राजीव गांधी पॉलिटेक्निक कॉलेज हासेगाव, लातूर कॉलेज ऑफ फिजिओथेरपी हासेगाव, लातूर कॉलेज ऑफ आय टी आय हासेगाव, गुरुनाथ अन्ना बावगे इंटरनॅशनल इंग्लिश स्कूल हासेगाव, लातूर कॉलेज ऑफ सायन्स लातूर सर्व प्राचार्य शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचारी इत्यादी उपस्थित होते . या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा.पटेल ए. यांनी केले तर आभारप्रदर्शन प्रा. दीपक जोशी केले.

६५ वर्षात जे काँग्रेसला जमले नाही ते मोदींनी ९ वर्षात करून दाखविले

लातूर दि.१४-०३-२०२४ भाजपा युवा नेते तथा भाजपा युवा मोर्चाचे प्रदेश उपाध्यक्ष अजितसिंह पाटील कव्हेकर यांनी सेवा व समर्पित भावातून सर्वसामान्य नागरिकांना न्याय देण्याचे काम केलेले आहे. देशाचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या विचाराचा वारसा समोर ठेवून युवा नेते अजितसिंह पाटील कव्हेकरांचे काम सुरु आहे. मोदींनी कोरोना काळात सर्वसामान्य नागरिकांच्या आरोग्याचा प्रश्न लक्षात घेऊन मोफत लस देण्याचे काम केले. याबरोबरच गॅसमध्ये सबसिडी, मोफत धान्यवाटप, शेतकरी सन्मान योजनेच्या माध्यमातून शेतकऱ्यांना मदत अशा एक नव्हे तर अनेक योजनेचा लाभ जनसामान्यांपर्यंत पोहचविण्याचे काम केलेले आहे. याबरोबरच आरोग्यासाठी पाच लाखचा आरोग्य विमा प्रत्येक नागरिकांना देऊन सर्वसामान्यांचे आरोग्य अबाधित ठेवण्याचे काम केलेले आहे. त्यामुळे काँग्रेसला जे ६५ वर्षात जमले नाही ते देशाचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी ९ वर्षात करून दाखविलेले आहे असे प्रतिपादन लातूर विधानसभेचे निवडणूक प्रमुख गुरुनाथ मोगे यांनी केले.यावेळी ते भाजपुढे प्रदेश उपाध्यक्ष अजितसिंह पाटील कव्हेकर यांच्या पुढाकारातून घेण्यात आलेल्या मजगे नगर येथील कार्यक्रमात कव्हा रोड परिसरातील १२५ बांधकाम कामगारांना गृहउपयोगी साहित्य संच व ३०० नागरिकांना आयुष्यमान भारत आरोग्य कार्डचे वितरण कार्यक्रमाला बोलत होते.यावेळी या कार्यक्रमाला जिल्हा

परिषदेच्या माजी अध्यक्ष सौ.प्रतिभाताई शिवाजीराव पाटील कव्हेकर, भाजपा युवा नेते तथा युवा मोर्चाचे प्रदेश उपाध्यक्ष अजितसिंह पाटील कव्हेकर, शासकीय रुग्णालयातील वैद्यकीय अधिकारी डॉ.सचिन जाधव, जेएसपीएम लातूरच्या संचालिका सौ. आदितीताई अजितसिंह पाटील कव्हेकर, महाराष्ट्र नागरी सहकारी बँकेचे संचालक सुभाषअप्पा सुलगुडले, नगरसेवक बालाजी शेळके, शरणअप्पा आंबुलगे, भाजपा अल्पसंख्यांक सेलचे प्रदेश सचिव मुन्नाभाई हाशमी, मंडळाध्यक्ष संजय गिर, भाजपाचे प्रदेश सरचिटणीस रविशंकर लवटे, कामगार मोर्चा लोकसभेचे प्रभारी ज्योतीराम चिवडे, भाजपा अध्यात्म आघाडीचे बालाजी गाडेकर, महिला मोर्चा

मंडळाध्यक्ष शितलताई कुलकर्णी, अल्पसंख्यांक महिला संयोजक आफ्रिन खान, संजय कदम, बाळासाहेब शिंदे, बप्पा शेवाळे, जावेद शेख, सिध्देश्वर उकीरडे आदी मान्यवर उपस्थित होते.कार्यक्रमाच्या प्रारंभी प्रमुख मान्यवरांचा संयोजन समितीच्यावतीने स्तकार करण्यात आला. तसेच लाभार्थी सन्मान व बांधकाम कामगारांना प्रातिनिधीस्वरूपात पाच लाभार्थ्यांना गृहउपयोगी साहित्य संच व दहा लाभार्थ्यांना आयुष्यमान भारत आरोग्य कार्डचे वितरण करण्यात आले.सेवाभावी वृत्तीने जनसेवा करण्याचे काम करू - सौ.प्रतिभाताई पाटील कव्हेकर देशाचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी सर्वसामान्य हिताचे निर्णय घेऊन देशाला जागतिक स्तरावर घेऊन जाण्याचे काम केलेले आहे. सबका साथ सबका विकास या ब्रिदवाक्याने महिलांना ३३ टक्के आरक्षण यासह आयुष्यमान भारत आरोग्य कार्डच्या माध्यमातून ५ लाखाचा आरोग्य विमा, शेतकरी सन्मान योजनेच्या माध्यमातून शेतकऱ्यांना मदत व बांधकाम मजूर असलेल्या महिलांना गृहउपयोगी साहित्याचे वाटप करून त्यांच्या सांसारिक जीवनाला आधार देण्याचे कामही या शासनाने केलेले आहे. त्यामुळे त्यांचे कार्य व विचारांचा वारसा घेऊन सेवाभावी वृत्तीने जनसेवा करण्याचे काम कायम करू असे प्रतिपादन जिल्हा परिषदेच्या माजी अध्यक्ष तथा लिनेस क्लबच्या माजी प्रिन्सिपल सौ.प्रतिभाताई पाटील कव्हेकर यांनी केले.

लातूर, दि.१४ (जिमाका):- प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते बुधवारी देशातील विविध राज्यातील ५२६ जिल्ह्यामधून १ लाख लाभार्थ्यांना ऑनलाईन पध्दतीने सवलतीच्या दरात कर्ज वितरण करण्यात आले. तसेच पी.पी.ई. किट, आयुष्यमान भारत हेल्थकार्डचे वितरण करण्यात आले. यावेळी प्रधानमंत्री श्री. मोदी यांनी लाभार्थ्यांशी दूरदृश्यप्रणालीद्वारे संवाद साधला. या कार्यक्रमासाठी लातूर जिल्हाधिकारी कार्यालयात लाभार्थी उपस्थित होते.या कार्यक्रमात लातूर येथील ५० लाभार्थ्यांना पी.पी.ई. किट चे वितरण करण्यात आले, ८ लाभार्थ्यांना आयुष्यमान भारत हेल्थ कार्डचे वाटप करण्यात आले. तसेच संत रोहिदास चर्मकार व चर्मोद्योग विकास महामंडळाच्या एकुण १४ लाभार्थ्यांना मंजूरीपत्र प्रदान करण्यात आले.उपजिल्हाधिकारी श्रीमती अहिल्या गाठळ, नायब तहसिलदार परविण पठाण, समाज कल्याणप्रादेशिक उपआयुक्त अविनाश देवसटवार, समाज कल्याण सहाय्यक आयुक्त शिवाकांत चिकुर्वे, जिल्हा उद्योग केंद्राचे प्रविण खडके, लोकशाहीर अण्णाभाऊसाठे विकास महामंडळाचे प्रादेशिक व्यवस्थापक रमेश दरबस्तेवार, वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळाचे प्रादेशिक व्यवस्थापक पी.एम.झोंबाडे, डॉ.बालाजी गोरे, पी.एम.जे.ए.वाय. महानगरपालिका श्री. पिडगे, महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळाचे जिल्हा व्यवस्थापक एम.एन.कांबळे आदींची यावेळी उपस्थित होती.

शिवाजी महाविद्यालयात जागतिक महिला दिन साजरा

शिवाजी महाविद्यालयात जागतिक महिला दिन साजरा मुरुड/महेंद्र आल्टे : येथील शिवाजी महाविद्यालयात दि. १३ मार्च २०२४ रोजी जागतिक महिला दिन साजरा करण्यात आला. यावेळी कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे म्हणून जागतिक वरिष्ठ आरोग्य सल्लागार श्री. राम कदम व मार्गदर्शिका म्हणून संभाजी कॉलेज मुरुड येथे कार्यरत असलेल्या इंग्रजी विषयाच्या विभाग प्रमुख प्रा.डॉ.मीना कदम यांची उपस्थिती होती. या कार्यक्रमाचा विषय महिलांचे आरोग्य व आहार होता. यावेळी त्यांचे स्वागत कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्या डॉ. शितोळे वैशाली यांनी केले. तर डॉ.मीना कदम यांचे स्वागत प्रा.डॉ. सुनिता हजारो यांनी केले. या कार्यक्रमाला प्रा. भाग्यश्री सूर्यवंशी, प्रा. छाया दीक्षित तसेच महाविद्यालयाचे प्रा.सचिन मोरे, श्री.धनंजय शिंदे होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. अविनाश नरसिंगे यांनी केले. या कार्यक्रमाला जनता उच्च माध्यमिक विभागातील प्रा.सापसोड ज्योती , रजनी कावळे, महादेवी जाधव, अश्विनी खोसे व दीपिका नाडे हजर होत्या. तसेच मुरुड मधील काही महिलांचा देखील यामध्ये सहभाग होता. वरिष्ठ जागतिक आरोग्य सल्लागार श्रीराम कदम यांनी महिलांना आहार व आरोग्य विषयी

सविस्तर माहिती दिली. कुटुंबाची काळजी घेत असताना स्वतःची देखील काळजी घेणे गरजेचे आहे. तसेच भारतामध्ये वाढत चालले आजाराचे प्रमाण, खाण्यापिण्याच्या चुकीच्या सवयी, व्यायामाचा अभाव, यामुळे उद्वेगगारे अनेक आजार व यावर उपाययोजना म्हणून व्यायामाचे महत्त्व, योग्य आहार कसा घ्यावा यासारख्या अनेक विषयावर त्यांनी खूप सखोल मार्गदर्शन केले. प्रा.डॉ.मीना कदम यांनी देखील स्वतःचा अनुभव व्यक्त करत खूप चांगले मार्गदर्शन केले. स्त्रियांनी स्वतःला देखील वेळ दिला पाहिजे. स्त्री सुखी तर तिचे कुटुंब सुखी हे त्यांनी व्यवस्थित पटवून दिले. निरोगी आई घर पुढे नेई. हे देखील त्यांनी सांगितले. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी महाविद्यालयातील प्राध्यापक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांनी परिश्रम घेतले कार्यक्रमास महाविद्यालयातील विद्यार्थी उपस्थित होते.

परदेशी ब्रिड्सच्या २३ खतरनाक श्वानांवर देशात बंदी

नवी दिल्ली : गेल्या काही काळात परदेशी कुत्र्यांच्या हल्ल्यात माणसांच्या मृत्यूचा अनेक घटना घडल्या आहेत. याची गंभीर दखल घेत भारत सरकारने एक मोठा निर्णय घेतला असून परदेशी ब्रिड्सच्या २३ श्वान घरात पाळण्यास बंदी घातली आहे. यात पिटबूल, रॉटविलर टेरियर, वूल्फ डॉग सारख्या परदेशी श्वानांचा समावेश आहे. अनेक भारतीय घरात या ब्रिडचे कुत्रे ठेवले जातात. पण आता केंद्र सरकारच्या निर्णयानंतर हे श्वान ठेवता येणार नाहीत.यासोबतच या जातीच्या श्वानांच्या प्रजनानावर बंदी घालण्याचीही सूचना करण्यात आली आहे. या जातीच्या श्वानांना परवाने दिले जाणार नाहीत, असे पशुसंवर्धन मंत्रालयाने स्पष्ट केले आहे. या जातीच्या श्वानांचा वापर युद्धात केला जातो. त्यामुळे अशा श्वानांना घरी ठेवणे धोकादायक ठरू शकते असे केंद्र सरकारने म्हंटले आहे. पशुसंवर्धन मंत्रालयाचे सचिव डॉ. ओपी चौधरी यांनी सर्व राज्य आणि केंद्र शासित प्रदेशांच्या मुख्य सचिवांना पत्र लिहिलेले पिटबूल आणि माणसाला धोकादायक ठरू शकतील अशा श्वानांच्या पालनास परवाना न देण्याच्या सूचना केल्या आहेत.कोणत्या परदेशी श्वानांवर बंदी? पिटबूल टेरियर, तोसा इन्, अमेरिकन स्टेफोर्डशायर टेरियर, फिला ब्रासीलिरियो, डोगो अर्जेंटिनो, अमेरिकन बुलडॉग, बोएसबोएल, कनगाल, सेंटल एशियन शेफर्ड, काकेशियन शेफर्ड, साउथ रशियन शेफर्ड, टोनजॅक, सरप्लानिनॅक, जापानी तोसा ऍड अकिता, मास्टिफ्स, रॉटलवियर, टेरियर, रोडेशियन रिजबॅक, वोल्फ डॉग्स, कनारियो, अकबाश, मॉस्को गार्ड, केन कार्सो कोणकोणत्या देशांमध्ये बंदी?जगातील अनेक देशांमध्ये पिटबूल डॉग पाळण्यास बंदी आहे. यात इंग्लंड, फ्रान्स, कॅनडा, डेन्मार्क, फिनलंड, नॉर्वे, न्यूझीलंड, इस्रायल, मलेशिया इ. याशिवाय बेलजियम, जपान, जर्मनी, चीन, ब्राझीलच्या या देशांचा समावेश आहे. या देशांमध्ये पिटबूलच संगोपन, व्यापार, प्रजनन यावर बंधने घालण्यात आली आहेत.पिटबूलच्या हल्ल्यात मृत्यू लखनौमध्ये पिटबूल जातीच्या कुत्र्याने आपल्याच मालकीणीवर हल्ला केला होता. यात ८० वर्षांच्या मालकिणीचा मृत्यू झाला होता.

शेत रस्त्याची कामे दर्जेदार गुणवत्तापूर्ण झाले पाहिजेत माजी मंत्री आमदार अमित विलासराव देशमुख बाभळगाव परिसरातील शेतारस्त्याच्या कामाचे भूमिपूजन

प्रतिनिधी : गुरुवार दि. १४ मार्च २०२४ बाभळगाव ग्रामपंचायतच्या हद्दीमध्ये १३ किलोमीटर शेतारस्ते करण्यात येणार आहेत. या शेतारस्त्यामुळे प्रत्येकाला शेताकडे जाण्यासाठी बारमाही रस्ता उपलब्ध होईल, या रस्त्याचे काम दर्जेदार गुणवत्तापूर्ण झाले पाहिजे असे राज्याचे माजी वैद्यकीय शिक्षण सांस्कृतिक कार्यमंत्री व लातूर जिल्ह्याचे माजी पालकमंत्री आमदार अमित विलासराव देशमुख यांनी म्हंटले आहे. बाभळगाव परिसरातील एकूण १३ किलोमीटर शेत रस्त्याच्या कामाला मंजूरी मिळाली आहे, गुरुवार दि. १४ मार्च रोजी बाभळगाव परिसरातील शारदा पांडुरंग बदांमे ते युवराज थडकर यांच्या शेतापर्यंतच्या शेतारस्त्याच्या कामाचे भूमिपूजन त्यांच्या हस्ते करण्यात आले, या प्रसंगी ते बोलत होते. यावेळी लातूर ग्रामीणचे आमदार धीरज विलासराव देशमुख, तहसीलदार सौदागर तांदळे, सरपंच प्रिया सचिन मस्के, उपसरपंच गोविंद देशमुख, मनरेगाचे अभियंता सुनील श्रणगारे, लातूर पंचायत समितीचे अधिकारी मुक्तापुरे, ग्रामसेवक अनंत मडके, तलाठी गोविंद तावरे, रामदास पवार, सचिन मस्के, पोलीस पाटील मुक्ताराम पिटले आदींसह काँग्रेस पक्षाचे विविध पदाधिकारी

बाभळगाव ग्रामस्थ उपस्थित होते. माजी मंत्री आमदार अमित विलासराव देशमुख यावेळी म्हणाले की, बाभळगाव ग्रामपंचायतच्या हद्दीमध्ये १३ किलोमीटर शेतारस्ते सर्वांच्या चिन्तीने करण्यात येणार आहेत. लातूरचे तहसीलदार व त्यांच्या टीमची हे रस्ते मोकळे करण्यात महत्वाची भूमिका असणार आहे. या रस्त्यामध्ये कुठलाही बूट नसावा अशी अपेक्षा मी बाळगता असे सांगून प्रत्येकाला शेताकडे जाण्यासाठी बारमाही रस्ता उपलब्ध होईल, या रस्त्याचे काम दर्जेदार गुणवत्तापूर्ण झाले पाहिजे असे त्यांनी सांगितले. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन युवराज थडकर यांनी केले तर शेवटी आभार बाभळगावचे उपसरपंच गोविंद देशमुख यांनी मानले.

माजी मुख्यमंत्री अशोकराव चव्हाणांच्या संघटन कौशल्याचा भाजपासाठी मोठा फायदा होईल - माजी आ. शिवाजीराव पाटील कव्हेकर

लातूर दि.१४-०३-२०२४ गेली तीन दशके काँग्रेस पक्षाच्या विस्तारासाठी काम करणारे व बालपणापासून काँग्रेसी विचाराने प्रभावित असणारे राज्याचे दिवंगत मुख्यमंत्री शंकरराव चव्हाण यांचे सुपूत्र महाराष्ट्राचे माजी मुख्यमंत्री अशोकराव चव्हाण यांनी मुंबई येथे भाजपा मुख्यालयात राज्याचे उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, प्रदेशाध्यक्ष चंद्रशेखर बावणकुळे यांच्या प्रमुख उपस्थितीतमध्ये भाजपामध्ये प्रवेश केला. त्यांना राज्यसभेवरही घेण्यात आले. मला त्यांच्यासोबत काही काळ काम करणार्याचा योग आला होता. त्यामुळे भाजपा किसान मोर्चा राष्ट्रीय कार्यकारिणी सदस्य व किसान मोर्चा गोवा राज्याचा प्रभारी म्हणून मी राज्याचे माजी मुख्यमंत्री अशोकराव चव्हाण यांचे छेडा सदन, चर्चगेट मुंबई येथील भेटदीरम्यान पुष्पगुच्छ देऊन स्वागत केले. त्यांच्या या प्रवेशामुळे पक्षामध्ये चांगले वातावरण झाले आहे. त्यांच्या या संघटन कौशल्याचा मराठवाडा व महाराष्ट्रामध्ये भाजपाला मोठ्या प्रमाणात फायदा होईल अशी प्रतिक्रिया भाजपा नेते तथा किसान मोर्चा गोवा राज्याचे प्रभारी माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर

माहिती माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर यांनी दिली.